

Nr 681

Av herr Larsson, Thorsten, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 98, angående vissa frågor rörande fackskolor.

(Lika lydande med motion nr 834 i Andra kammaren)

I proposition nr 98 framlägges förslag rörande försöksvis upprättande av fackskolor. Försöksverksamheten förutsättes komma att omfatta ett tiotal orter under läsåret 1963/64. Av de åtta orter, som av skolöverstyrelsens och överstyrelsens för yrkesutbildning planeringsgrupp samt fackskoleutredningen föreslagits som lämpliga för denna försöksverksamhet, är samtliga utom en städer, varav fyra med ca 25 000 eller flera innevånare. En ort är landskommun om ca 15 000 innevånare, i vilken ingår municipalsamhälle. Då ifrågavarande skolområden vad avser fackskola är större än de angivna kommunerna är befolkningsunderlaget betydligt större än som framgår av ovan angivna siffror.

Enligt vår mening hade det varit av värde om försöksverksamheten, som främst avses vara av organisatorisk men även av pedagogisk natur, redan från början hade omfattat ett mera differentierat ortsurval, så att även orter av den minsta storlek som kan komma i fråga för fackskoleundervisningen hade ingått. Med hänsyn till de nu gällande förutsättningarna, tillgång till lärare och lokaler med erforderlig utrustning samt att kommunen i viss utsträckning medverkar ekonomiskt och annorledes, kan vissa svårigheter finnas att på den korta tid som nu står till buds åstadkomma ett sådant urval redan första försöksåret. Om möjligt bör dock så ske, och i annat fall måste försöksverksamhet i orter av åsyftat mindre slag komma till stånd det därpå följande läsåret.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 oktober 1962 har gymnasieutredningen uppdragit vissa riktlinjer för den lokalmässiga planeringen för skolor på det gymnasiala åldersstadiet. Utredningen har därvid erinrat om att hälften av eleverna i varje årskull, kanske mer, kommer att önska utbildning i gymnasier och fackskolor. Då fördelningen på olika skolformer och gymnasieplaner är svår att förutsäga, bör organisationen utformas så att den kan anpassas efter växlande behov. En av de viktigaste förutsättningarna härför är att skolformer som har liknande krav på lärare, lokaler och utrustning lokalmässigt samordnas så långt detta är möjligt. För planeringen av en sådan samordning har gymnasieutredningen angivit fyra organisationsmodeller för olika kommungrupper. Detta innebär i korthet följande. Till den första gruppen har förts kommuner med så få gymnasie- och fackskoleelever, att de tillsammans med högstadieeleverna kan bilda en skolenhet. En femtedel av gymnasiekommunerna beräknas ingå i denna grupp. Till den andra

gruppen har förts kommuner med så många elever att mer än en skolenhet måste organiseras, ofta mer än ett högstadium men med gymnasie- och fackskoleundervisningen sammanförd till en enhet. Till den tredje gruppen har förts kommuner med så många elever att gymnasie- och fackskoleundervisningen ej kan sammanföras till en enhet. Till den fjärde gruppen har förts kommuner med så många elever att mer än två enheter fordras för gymnasie- och fackskoleundervisningen. Kungl. Maj:t har i ämbetsskrivelse till skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning uppdragit åt dessa organ att bringa innehållet i gymnasieutredningens skrivelse till de regionala och lokala skolmyndigheternas kännedom.

Gymnasieutredningens initiativ till samordning av skolresurserna torde böra hälsas med tillfredsställelse. Särskilt bör framhållas att förslaget rörande samordning av gymnasie-, fackskole- och högstadieundervisning till en skolenhet i vissa kommuner skulle medföra förbättrade förutsättningar i områden där elevunderlaget hittills bedömts för litet för att möjliggöra undervisning på gymnasienivån. Då möjligheterna till god utbildning för barnen spelar en synnerligen framträdande roll i olika lokaliserings- och bosättningsssammanhang, torde inte särskilt behöva understrykas vilken betydelse ett förverkligande av denna ordning skulle ha för de berörda orterna. Det är därjämte en grundtanke i den pågående skolreformen att utbildningsmöjligheterna så långt det över huvud taget är möjligt skall göras likvärdiga i landets olika delar. Det är därför önskvärt att det i den nu aktuella försöksverksamheten snarast kommer att ingå fackskoleundervisning, samordnad med gymnasie- och högstadieundervisning till en skolenhet, så att förutsättningarna för denna nya typ av skolenhet snarast klarlägges och eventuella svårigheter och problem på grundval härav kan avlägsnas i möjligaste mån.

Ingen av de orter som angivits i propositionen synes ha sådan storlek och skolorganisation att försöksverksamhet med lokalmässigt samordnad fackskola, gymnasium och högstadium kan komma till stånd. Då verksamheten skall omfatta ett tiotal orter, medan endast åtta angivits i propositionen, bör om möjligt utväljas även sådan ort att försöksverksamheten redan läsåret 1963/64 kommer att innefatta verksamhet under de åsyftade samordningsbetingelserna. Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller härom. Skulle det av praktiska skäl vara omöjligt att åstadkomma en sådan försöksverksamhet detta läsår, måste den oundgängligen komma till stånd därpå följande läsår.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 98 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att försöksverksamhet med fackskola, samordnad med gymnasie- och högstadieundervisning vid en skolenhet, må påbörjas snarast möjligt, om så ske kan läsåret 1963/64 eller eljest därpå följande läsår.

Stockholm den 2 april 1963

Thorsten Larsson

Ivan Svanström

Nils-Eric Gustafsson